

مقایسه رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه با عادی استان خراسان جنوبی

سمیه زاده رحیم^۱، ایرج رداد^{۲*} و حسن بهزادی^۳

تاریخ دریافت: ۲ شهریور ۱۳۹۴ تاریخ پذیرش: ۲۷ دی ۱۳۹۴

چکیده

زعفران از جمله محصولات صادراتی و دارای مزیت رقابتی در ایران محسوب می‌شود و زعفران کاران برای ارتقای کیفیت و عملکرد زراعی خود نیازمند دسترسی به اطلاعات مناسب هستند. از این رو پرداختن به رفتار اطلاع‌یابی و شناسایی مقوله‌ها، منابع و راهبردهای اطلاع‌یابی و چالش‌ها و مشکلات موجود می‌تواند در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های مقتضی یاری‌رسان متولیان امر باشد. از این رو پژوهش کاربردی حاضر باهدف مقایسه رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی به روش پیمایشی انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه زعفران کاران استان خراسان جنوبی است (N=17387) که از طریق فرمول مورگان و با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تعداد ۳۷۵ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد. یافته‌های پژوهش نشان داد پیاز زعفران (با میانگین ۳/۵۸ از ۵)، آفت‌کش‌ها و کودها (با میانگین ۳/۵۶) و کارگر مزرعه (با میانگین ۳/۵۴) به‌ترتیب مهم‌ترین مقوله‌های اطلاع‌یابی دو گروه زعفران کاران بوده است. منابع کسب اطلاعات برای دو گروه بیشتر شامل مراجعه به تجارب قبلی (با میانگین ۲/۶۸ از ۵)، زعفران کاران هم‌جوار (با میانگین ۲/۶۷)، تماس با افراد مطلع (با میانگین ۲/۶۴) و سایر اعضای خانواده (با میانگین ۲/۶۴) است. همچنین ارائه اطلاعات به زبان محلی (با میانگین ۴ از ۵)، توسط افراد بومی (با میانگین ۳/۹۸)، واضح و قابل فهم بودن (با میانگین ۳/۹۸) و کم‌هزینه بودن (با میانگین ۳/۸۲) از مهم‌ترین معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی دو گروه مورد مطالعه بوده است. زعفران کاران با مشکلات مشترکی همچون عدم توجه کارشناسان به نیاز کشاورزان (با میانگین ۳/۵۷ از ۵)، کافی نبودن کارشناسان فنی (با میانگین ۳/۴۲) روبرو هستند. همچنین مشخص شد که بین رفتار اطلاع‌یابی و میزان عملکرد دو گروه زعفران کاران عادی و نمونه رابطه معناداری وجود ندارد (r = -0.08 و p = 0.133). با توجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر عدم توجه کارشناسان کشاورزی به نیازهای اطلاعاتی زعفران کاران به‌عنوان اصلی‌ترین مشکل (با میانگین ۳/۴۷ از ۵)، پیشنهاد می‌شود سازمان ترویج کشاورزی خراسان جنوبی دوره‌های آموزشی مربوطه را مبتنی بر نیازهای زعفران کاران طراحی و اجرا کند.

کلمات کلیدی: رفتار اطلاع‌یابی، زعفران کاران، نیازهای اطلاعاتی، مقوله‌های اطلاع‌یابی.

مقدمه

در عصری که اطلاعات قدرت و توانایی محسوب می‌شود،

ضروری است توزیع اطلاعات بر اساس نیاز واقعی استفاده-کنندگان باشد. نیازهای اطلاعاتی^۴ و رفتار اطلاع‌یابی^۵ که در زمره تحقیقات بسیار مهم در مطالعات مربوط به استفاده‌کنندگان به‌شمار می‌آیند، مفاهیمی مکمل یکدیگرند که عوامل متعددی

۱- کارشناس ارشد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)

۲- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)

۳- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد

*-نویسنده مسئول: (irajradad@yahoo.com)

4- Information Need

5- Information Searching Behaviour

بر آن‌ها تأثیر می‌گذارد. به عبارتی نیازهای اطلاعاتی به پیدایش رفتار اطلاع‌یابی منجر می‌شوند (Safari Rad, 2002) و رفتار اطلاع‌یابی همان انگیزه‌ها، اهداف و ماهیت جست‌وجو، روش‌ها و ابزارهای دستیابی به اطلاعات است (Tasviri Ghamsari & Radmehr, 2005). از سوی دیگر، اساس و پایه هر تصمیمی اطلاعات دقیق و به هنگام است، اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی^۱ نقش به‌سزایی در موفقیت فعالیت‌های مربوط به توسعه دارد. حجم زیاد اطلاعات در زمینه‌های مختلف در عصر حاضر که در اثر ظهور فناوری‌های مدرن اطلاعاتی و ارتباطی میسر شده است، اهمیت اطلاع‌یابی و دستیابی به اطلاعات را بیشتر کرده است (Zamani Miandashti, 2004). حوزه کشاورزی نیز از این قاعده مستثنی نیست. کشاورزان به‌طور مدام فعالیت‌های خود در مزرعه را مدیریت و با تغییرات فناوری منطبق می‌کنند تا در این جهان در حال تحول از میدان رقابت دور نمانند. این کار از طریق تنظیم دقیق فعالیت‌ها و فناوری‌های موجود و یا به‌کارگیری نوآوری‌های لازم در زمینه محصولات، فناوری‌ها و فعالیت‌ها صورت می‌گیرد. زمانی که گزینه‌های متعددی پیش روی کشاورز قرار دارد، مستلزم آن است که او مناسب‌ترین گزینه را که بیشترین مزایا را برای وی همراه دارد و به بهترین نحوه نیازهای کسب‌وکار او را برآورده می‌سازد، انتخاب کند. بنابراین، هنگام تصمیم‌گیری‌های مهم، کشاورزان زمان و تلاش زیادی را برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به گزینه‌های پیش‌رو و انتخاب بهترین گزینه به‌منظور به حداقل رساندن ریسک تصمیم اشتباه صرف می‌کنند (Kavithaa et al., 2014). بدین ترتیب نقش اطلاعات در بهبود فرایند توسعه کشاورزی غیرقابل انکار است به‌گونه‌ای که استفاده از اطلاعات در افزایش بهره‌وری کشاورزی مهم‌ترین عامل است (Bachhav, 2012).

به‌طور کلی کشاورزان برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود که

عمدتاً شامل اطلاعات مربوط به بذرها، آفت‌کش‌ها و کودها، ادوات کشاورزی، اطلاعات مرتبط با بازار، اراضی قابل کشت و حمایت‌های دولتی و نظایر آن‌ها می‌شود، از منابع رسمی و غیررسمی استفاده می‌کنند. منابع رسمی شامل کلاس‌های آموزشی - ترویجی، نشریات ترویجی، بروشورها، کتاب‌ها و دستورالعمل‌های همراه با نهاده‌ها است. از سوی دیگر، منابع غیررسمی شامل کشاورزان هم‌جوار، مسئولان محلی، کارشناسان مروج و کشاورزی، برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی، اعضای خانواده، خریداران عمده و غیره می‌گردد (Rezvanfar et al., 2002; Hejazi & Sharifi, 2007; Yusuf et al., 2013).

در این میان، رفتار اطلاع‌یابی افراد متأثر از عوامل است که در ادبیات حوزه از آن‌ها تحت عنوان معیارهای هدایت‌کننده اطلاع‌یابی یاد می‌کنند. در واقع نوع نگرش و رجحان فرد به استفاده از یک منبع اطلاعاتی تحت تأثیر حداقل یکی از این معیارها قرار دارد. برخی از معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی در میان کشاورزان به‌طور اخص شامل مواردی همچون اطلاعات به زبان محلی، ارائه اطلاعات توسط افراد بومی، اطلاعات مرتبط با کارهای روزمره، اطلاعات حاصل از به‌کارگیری موفق از سوی سایر کشاورزان، دسترسی اطلاعات در زمان مناسب، کاربردپذیری اطلاعات در فعالیت‌های روزمره و به‌روز بودن اطلاعات است (Oladele, 2010).

زعفران یکی از مهم‌ترین محصولات است که در خراسان جنوبی کشت و تولید می‌شود و به‌دلیل اینکه این محصول نقش مهمی در درآمدزایی و اشتغال در منطقه ایفا می‌کند و یکی از مهم‌ترین محصولات صادراتی کشاورزی و ارزآور محسوب می‌گردد (Sadeghi, 1993). بنابراین، نقش قابل‌ملاحظه‌ای در وضعیت اقتصادی و اجتماعی ساکنین این مناطق دارد. از طرف دیگر، همان‌گونه که بیان شد کشاورزان از جمله زعفران‌کاران برای بهبود عملکرد و افزایش تولید خود از طریق اخذ تصمیم‌های صحیح در انتخاب و اجرای روش‌ها و رویکردهای

برخوردار بوده‌اند. میرگوهر و موحد محمدی (Myrghohari & Movahed Mohammadi, 2007) در پژوهشی به بررسی و اولویت‌بندی نیازهای آموزشی و ترویجی کشاورزان با استفاده از رویکرد سنجش اختلافی سطح دانش فنی و میزان کاربرد آن (مطالعه موردی گندم‌کاران استان‌های تهران و اصفهان) پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که مقدار بذر، مصرف بهینه کودها، علف‌های هرز، روش کاشت، تناوب زراعی، تعداد و زمان آبیاری، ضدعفونی و بوجاری بذر و کنترل آفات و بیماری‌ها نیز از مهم‌ترین اولویت‌های ترویجی آنان است. برای تحقق نیازهای ترویجی، علاوه بر آموزش و ارتقای سطح دانش و مهارت‌ها، ارائه خدمات حمایتی و نظارتی نیز مورد نیاز است.

حجازی و شریفی (Hejazi & Sharifi, 2007) در پژوهشی به بررسی تأثیر منابع اطلاعاتی و کانال‌های ارتباطی در پذیرش مدیریت تلفیقی آفات برنج مطالعه موردی بخش درودزن شهرستان مرودشت، استان فارس پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که از بین کانال‌ها و منابع اطلاعاتی مورد استفاده کشاورزان در زمینه مدیریت تلفیقی آفات برنج، همسایگان و نزدیکان، مراجعه به تأمین‌کنندگان نهاده‌های کشاورزی (کود، سم و غیره) و بازدید کشاورزان از مزارع اولویت بیشتری برخوردارند. رضوانفر و همکاران (Rezvanfar et al., 2011) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر استفاده سبزی‌کاران از منابع اطلاعاتی و کانال‌های ارتباطی جهت پیشگیری از آلودگی خاک (مطالعه موردی شهرستان ری) پرداختند. نتایج آمار توصیفی نشان داد که بیشتر آن‌ها (۴۰ درصد) از منابع اطلاعاتی و کانال‌های ارتباطی به میزان کم استفاده می‌کردند. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون مشخص گردید که سه متغیر سطح تحصیلات، میزان زراعی و میزان دانش نسبت به راهکارهای پیشگیری از آلودگی خاک، در حدود ۵۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین کردند. غیائی و پاریاب (Ghiyasi & Paryab, 2012) در پژوهشی به بررسی رفتار و منابع اطلاع‌یابی هندوانه‌کاران جوین

مؤثر و جدید نیازمند دسترسی به اطلاعات مناسب هستند. از این‌رو بررسی رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران و عوامل تأثیرگذار بر آن و همچنین موانع و مشکلات موجود، اهمیت لازم برای انجام پژوهش در این‌باره را توجیه می‌کند.

با توجه به اینکه زعفران‌کاران نمونه نسبت به زعفران‌کاران عادی عملکرد بهتری دارند احتمال می‌رود که تفاوت رفتار اطلاع‌یابی، مهارت‌های ارتباطی و منابع و کانال‌های مورد استفاده آن‌ها بر میزان عملکرد بهتر آنان تأثیر گذاشته‌است. از این‌رو، این پژوهش بر آن است تا با استفاده از روش پیمایشی، رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران را مورد بررسی قرار دهد. شناخت رفتار اطلاع‌یابی و عوامل مؤثر بر آن در کشاورزان که به‌خصوص در توسعه اقتصاد کشور مشغول به فعالیت هستند، از اهمیت زیادی برخوردار است.

رضوانفر و همکاران (Rezvanfar et al., 2002) در پژوهشی به بررسی نیازهای اطلاعاتی زنان کشاورز شهرستان شیروان پرداختند و به این نتیجه دست یافته‌اند که منابع کسب اطلاعات برای زنان کشاورز مورد مطالعه بیشتر شامل منابع و رسانه‌های محلی نظیر دوستان، همسایگان و معلمان روستایی است و فناوری‌های نوین ارتباطی نظیر رادیو، تلویزیون و رسانه‌های نوشتاری نقش عمده‌ای در تأمین اطلاعات نمونه مورد مطالعه ندارند. ملک محمدی و همکاران (Malek Mohammadi et al., 2007) در مطالعه‌ای به بررسی رفتار اطلاع‌یابی توت‌فرنگی‌کاران استان کردستان پرداختند. نتایج تحلیلی تحقیق نشان داد که رابطه معنی‌داری بین متغیر وابسته، «رفتار اطلاع‌یابی توت‌فرنگی‌کاران»، با متغیرهای تعداد افراد خانوار، سطح زیر کشت، میزان درآمد، فاصله مزرعه تا بازار فروش، دسترسی به منابع تولیدی و میزان نیاز به کسب اطلاعات وجود دارد. نتایج حاکی از آن بود که بین رفتار اطلاع‌یابی در سه شهرستان مورد مطالعه تفاوت معنی‌داری وجود دارد به نحوی که توت‌فرنگی‌کاران شهرستان سنندج از رفتار اطلاع‌یابی بهتری

یوسف و همکاران (Yusuf et al., 2013) به بررسی نیازهای اطلاعاتی زنان کشاورز در انکوبه^۴، آفریقای جنوبی پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که ۵۴/۲ درصد برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود به خانواده، دوستان و همسایگان خود مراجعه می‌کنند و ۹۹/۱ درصد افراد کارگران مزرعه را ترجیح می‌دهند. مطالعه دول و بنارد (Benard & Dulle, 2014) با عنوان بررسی نیازهای اطلاعاتی برنج‌کاران در تانزانیا^۵ انجام شده است. نتایج این مطالعه نشان داد که طیف گسترده‌ای از برنج‌کاران اطلاعات مورد نیاز خود در مورد وضعیت آب‌وهوا، وام، روش‌های کاشت و کنترل آفات را از خانواده، همسایگان، تجربه شخصی، کارشناسان ترویج به دست می‌آورند. کمبود خدمات اطلاعات، تعداد ناکافی کارشناسان ترویج، بودجه ناکافی و عدم آگاهی از منابع اطلاعاتی از موانع و مشکلات آن‌ها در دسترسی به اطلاعات بوده است.

کومار (Kumar, 2014) در پژوهشی به بررسی رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان در دو روستای خوجانپور^۶ و ماویا^۷ در رانه به رلی^۸ هند پرداخت. یافته‌های پژوهش نشان داد که سطح دانش بسیاری از کشاورزان پایین است و مساحت کل زمین آن‌ها کم است. همچنین نشان داده شد که کشاورزان از دوستان و بستگان خود دنبال اطلاعات هستند و با مشکلات مشترکی همچون بی‌سوادی، در دسترس نبودن کتابخانه و خشونت در رفتار کارشناسان روبرو هستند.

با توجه به مرور سابقه پژوهش، این گونه استنتاج می‌شود که مطالعه رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان از جمله حوزه‌های پژوهشی مهم در سطح ملی و بین‌المللی بوده است. یافته‌های تحقیقات صورت گرفته درباره راهبردهای اطلاع‌یابی و نیازهای اطلاعاتی

نسبت به کشاورزی پایدار پرداختند. نتایج نشان داد که ۶۵/۳ درصد از پاسخ‌گویان رفتار پایداری نداشته‌اند. آزمون ضریب تغییرات نشان داد که کشاورزان همسایه و سایر کشاورزان مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات کشاورزان در زمینه کشاورزی پایدار است. همچنین نتایج نشان داد که منابع اطلاع‌یابی کشاورزان همسایه و سایر کشاورزان و برنامه‌های تلویزیون رابطه مثبتی با رفتار کشاورزان نسبت به کشاورزی پایدار دارد.

دادو و همکاران (Daudu et al., 2009) در پژوهشی به بررسی منابع اطلاعاتی مورد استفاده کشاورزان در دولت بنیو^۱، نیجریه^۲ پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که مهم‌ترین منبع اطلاعاتی آنان دوستان و گوش دادن به رادیو بود. محدودیت استفاده از منابع کتابخانه‌ای مشکلات مالی مشخص گردید و از تمام ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی کشاورزان تنها سن رابطه معناداری با اولویت منابع اطلاعاتی مورد استفاده کشاورزان داشت. مینا و مینا (Meena & Meena, 2012) در پژوهشی به بررسی منابع اطلاعاتی و ارتباطی کشاورزان در راجستان^۳ هند پرداختند. نتایج نشان داد که اکثریت از منابع سنتی و غیررسمی اطلاعات استفاده می‌کنند و همچنین متوسط تجربه هریک از جوامع نسبت به دیگری در همان منطقه جغرافیایی متفاوت است. آدبایو و عادل (Adebayo & Adele, 2013) در پژوهشی به بررسی رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان سبزی‌کار ارگانیک در جنوب-غربی نیجریه پرداختند. نتایج نشان داد که منابع اصلی اطلاعات شامل عوامل توسعه، تماس با دیگر کشاورزان، همسایه، سازمان کشاورزان و اعضای خانواده است. رفتار جستجوی اطلاعات پاسخ‌دهندگان عمدتاً غیررسمی است و بیشتر متکی بر اطلاعات به دست آمده از تماس با کشاورزان، همسایه، کشاورزان سازمان و اعضای خانواده است.

4- Nkonkobe

5- Tanzania

6- Khojanpur

7- Mavaiya

8- Raebareli

1- Bornu

2- Nigeria

3- Rajestan

به‌عنوان زعفران‌کاران نمونه انتخاب می‌شوند، زعفران‌کاران نمونه طی ۵ سال گذشته ۱۳۹۲-۱۳۸۷ از طریق سرشماری انتخاب شده‌اند. روش نمونه‌گیری مورد استفاده در این تحقیق برای تعیین زعفران‌کاران عادی روش خوشه‌ای تک‌مرحله‌ای است و برای تعیین حجم نمونه لازم نیز از جدول برآورد حجم نمونه جرسی مورگان استفاده و تعداد ۳۷۵ نفر انتخاب شدند که از این تعداد ۷۸/۷ درصد (۲۹۵ نفر) زعفران‌کاران عادی و ۲۱/۳ درصد (۸۰ نفر) زعفران‌کاران نمونه بودند.

استان خراسان جنوبی دارای ۷ شهرستان است که در اینجا ۴ شهرستان برتر در تولید زعفران بر اساس آمار بانک اطلاعاتی باغبانی سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان جنوبی به‌صورت هدفمند انتخاب گردید. سپس از طریق رابطه زیر، تعداد نمونه برای هر شهرستان مشخص شد (Human, 2006).

$$Nk = n * pk \quad Pk = Nk / N \quad (1)$$

N = تعداد زعفران‌کاران کل شهرستان‌های انتخاب شده

n = تعداد کل نمونه

nk = تعداد نمونه هر شهرستان

Pk = نسبت زعفران‌کاران هر شهرستان به جامعه مورد مطالعه

NK = تعداد زعفران‌کار هر آبادی

سپس برای انتخاب افراد نمونه از روش تصادفی ساده استفاده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید. جهت تعیین روایی پس از تهیه پرسشنامه، نسخه‌ای از آن بین چند نفر از متخصصین فن از جمله اساتید علم اطلاعات و دانش‌شناسی توزیع و برحسب پیشنهاد‌های آنان تصحیح شد. پایایی ابزار پژوهش با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (بین ۷۰ تا ۹۲ درصد) برای تمام بخش‌های پرسشنامه به‌دست آمد. با توجه به اینکه هدف کلی این پژوهش مطالعه تطبیقی رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه با عادی استان خراسان جنوبی بوده‌است، برای این منظور تلاش شد تا ابعاد و جنبه‌های رفتار اطلاع‌یابی در چهار بعد میزان پیگیری برای

کشاورزان که عمدتاً به روش پیمایشی انجام شده‌اند، منجر به شناسایی وضعیت و موانع موجود و در نتیجه ارائه راه‌کارهایی شده‌است. با این حال، تاکنون هیچ پژوهشی که به مقایسه رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان عادی و نمونه و تأثیر رفتار اطلاع‌یابی بر عملکرد آن‌ها بپردازد، در داخل و خارج از کشور یافت نشد. بدین ترتیب، هدف اصلی از پژوهش حاضر مقایسه رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه با عادی استان خراسان جنوبی و رابطه آن با عملکردشان بوده که در راه رسیدن به این هدف اصلی، اهداف فرعی زیر مطرح است:

۱. شناسایی مقوله‌های اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی؛
۲. شناسایی منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی؛
۳. شناسایی معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی؛
۴. شناسایی مشکلات زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی در فرآیند اطلاع‌یابی؛
۵. تعیین رابطه بین رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی و میزان عملکرد آن‌ها.

مواد و روش‌ها

با توجه به ماهیت موضوع و جامعه آماری پژوهش حاضر، می‌توان این پژوهش را از نوع کاربردی دانست که به روش توصیفی پیمایشی انجام پذیرفته‌است.

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی است که بر اساس آمارهای موجود در سازمان جهاد کشاورزی استان، تعداد کل آن‌ها بالغ بر ۱۷۳۸۷ نفر است (Gardening Database, 2013). با توجه به این‌که هر سال در شهرستان‌ها چهار نفر بر اساس معیارهایی همچون میزان عملکرد در واحد سطح، حداقل مصرف کود، سم و آب

اطلاعات مورد بررسی قرار گیرد. برای سنجش این متغیرها از مقیاس رتبه‌ای و از طیف لیکرت ۵ درجه‌ای استفاده شد.

کسب اطلاعات پیرامون مقوله‌های اطلاع‌یابی، میزان دسترسی به اطلاعات مورد پیگیری، رضامندی اطلاعاتی پیرامون مقوله‌های اطلاع‌یابی و نیز مشکلات در دسترسی به این

جدول ۱- شهرستان‌های انتخاب‌شده، جامعه و تعداد نمونه هر شهرستان
Table 1- Selected counties, population and the number of samples of each county

استان Province	شهرستان County	جامعه Population	نمونه Number of samples
	سرایان Sarayan	6666	145
خراسان جنوبی South Khorasan	فردوس Ferdows	2021	70
	قاین Qaen	6467	125
	بیرجند Birjand	451	35

بودن متغیرها استفاده شده‌است.

نتایج و بحث

ویژگی‌های جمعیت شناختی و حرفه‌ای جامعه پژوهش

همان‌گونه که در جدول ۲ نشان داده شده است از نظر سن، قشر میان‌سال بیشترین و قشر جوان کمترین درصد را در هر دو گروه زعفران‌کاران تشکیل می‌دهند. همچنین، بیشتر زعفران‌کاران در گروه زعفران‌کاران عادی، دارای تحصیلات کمتر از تحصیلات دانشگاهی هستند پس به دلایل بالا بودن سن اکثر زعفران‌کاران و عدم برخورداری از امکانات آموزشی باید سعی شود آموزش‌های لازم به این گروه زعفران‌کاران ارائه شود. نتایج ارائه‌شده از عدم تمایل زیاد زعفران‌کاران عادی به شرکت در این کلاس‌ها را نشان می‌دهد. درحالی‌که زعفران‌کاران نمونه شرکت در این کلاس‌ها را مفید و ضروری می‌دانند. با توجه به نتایج ارائه شده می‌توان بیان کرد سطح زیر کشت بالای زعفران‌کاران نمونه نسبت عادی سبب افزایش میزان برداشت آنان شده است.

در این پژوهش، کانال‌های اطلاعاتی به‌عنوان مجرا یا مسیر رفتار اطلاع‌یابی، منابع اطلاعاتی به‌عنوان غایت رفتار اطلاع‌یابی و نیز ضوابط و معیارهای ارزیابی مناسبت اطلاعات موردنظر زعفران‌کاران به‌عنوان هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی مورد بررسی و اولویت‌بندی قرار گرفته‌اند.

داده‌های پژوهش، پس از گردآوری در نرم‌افزار SPSS ویرایش ۱۸ وارد شد و در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش توصیفی، از جداول توزیع فراوانی و شاخص‌های مرکزی (میانگین) و پراکندگی (انحراف معیار) و میانگین رتبه‌ای استفاده شده‌است. در بخش آمار استنباطی، با توجه به غیرنرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون غیر پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای مقایسه مقوله‌های اطلاع‌یابی در دو گروه زعفران‌کاران نمونه و عادی و آزمون نسبت برای مقایسه وضعیت منابع اطلاع‌یابی دو گروه؛ و آزمون U ی مان ویتنی و آماره Z برای مقایسه میانگین‌های دو گروه در مقوله‌های اطلاع‌یابی و ضریب همبستگی اسپیرمن برای آزمون رابطه میان رفتار اطلاع‌یابی و عملکرد زعفران‌کاران استفاده شده است. همچنین از آزمون اسمیرنوف کولموگروف برای تعیین نرمال

جدول ۲- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و حرفه‌ای جامعه پژوهش

Table 2- Descriptive statistics of demographic and professional characteristics of research population

عامل Factor	نوع زعفران‌کار Saffron farmers	فراوانی Frequency	درصد Percent
سن Age	عادی Normal	82	27.8
	کمتر از ۳۰ سال Less than 30 years	5	6.3
	نمونه Elite		
	عادی Normal	129	43.7
	بین ۳۰ تا ۵۰ سال Between 30 to 50 years	59	73.7
	نمونه Elite		
	عادی Normal	84	28.5
	بالای ۵۰ سال Over 50 years	16	20
	نمونه Elite		
جنسیت Sex	عادی Normal	20	6.8
	زن Female	3	3.8
	نمونه Elite		
	عادی Normal	358	87.4
	مرد Men	75	93.8
	نمونه Elite		
	عادی Normal	17	5.8
	بی‌پاسخ No reply	2	2.5
	نمونه Elite		
سطح تحصیلات Education Level	عادی Normal	50	16.9
	بی‌سواد Illiterate	17	21.3
	نمونه Elite		
	عادی Normal	94	31.9
	ابتدایی Primary	22	27.4
	نمونه Elite		
	عادی Normal	41	13.9
	سیکل Cycle	12	15
	نمونه Elite		
	عادی Normal	60	21.3
	دیپلم Diploma	20	25
	نمونه Elite		
	عادی Normal	48	16.3
	تحصیلات دانشگاهی College education	9	11.3
	نمونه Elite		
عادی Normal	2	0.7	
بی‌پاسخ No reply	0	0	
نمونه Elite			

Continued Table 2

ادامه جدول ۲

عامل Factor	نوع زعفران کار Saffron farmers	فراوانی Frequency	درصد Percent
رشته دانشگاهی College degree	عادی Normal	9	3.1
	فنی مهندسی Technical engineering	3	3.8
رشته دانشگاهی College degree	عادی Normal	31	10.5
	کشاورزی Agriculture	5	6.25
	عادی Normal	8	25.4
	سایر رشته‌های دانشگاهی Other disciplines	1	1.25
فاقد رشته دانشگاهی No discipline	عادی Normal	178	60.3
	نمونه Elite	58	72.4
کمتر از ۵ سال Less than 5 years	عادی Normal	100	33.9
	نمونه Elite	12	15
سابقه کشت محصول Crop record	عادی Normal	98	33.2
	بین ۵ تا ۱۰ سال Between 5 to 10 years	52	65
	عادی Normal	82	27.8
	بالای ۱۰ سال Over 10 years	15	18.7
بی پاسخ No reply	عادی Normal	15	5.1
	نمونه Elite	1	1.3
شرکت نداشته‌ام I was not involved	عادی Normal	72	24.4
	نمونه Elite	4	5
شرکت در کلاس‌های ترویجی Extension classes	عادی Normal	130	44.1
	خیلی کم Very low	15	18.8
	عادی Normal	64	21.7
	زیاد High	46	57.5
خیلی زیاد Very high	عادی Normal	29	9.8
	نمونه Elite	15	18.8

Continued Table 2

ادامه جدول ۲

عامل Factor	نوع زعفران‌کار Saffron farmers	فراوانی Frequency	درصد Percent
ملکی Property	عادی Normal	166	56.3
	نمونه Elite	54	67.5
مشاع Common	عادی Normal	34	11.5
	نمونه Elite	7	8.8
نوع مالکیت زمین Land ownership	سهام بری Share in	59	20
	عادی Normal	9	11.3
اجاره‌ای Rental	عادی Normal	9	11.3
	نمونه Elite	31	10.5
بی‌پاسخ No reply	عادی Normal	1	1.3
	نمونه Elite	224	75.9
کمتر از یک هکتار Less than one hectare	عادی Normal	22	27.5
	نمونه Elite	61	20.7
سطح تقریبی زیر کشت Approximate area under cultivation	بین ۱ تا ۳ هکتار Between 1 and 3 hectare	56	70
	عادی Normal	10	3.4
بیش از ۳ هکتار more than 3 hectare	عادی Normal	2	2.5
	نمونه Elite	241	81.7
کمتر از ۵ کیلوگرم less than 5 kilogram	عادی Normal	1	1.3
	نمونه Elite	45	15.3
بین ۵ تا ۱۵ کیلوگرم Between 5 and 15 kilogram	عادی Normal	14	17.5
	نمونه Elite	7	2.4
میزان برداشت Amount of product	بین ۱۶ تا ۲۵ کیلوگرم Between 16 and 25 kilogram	18	22.5
	عادی Normal	2	0.7
بیش از ۲۵ کیلوگرم More than 25 kilogram	عادی Normal	47	58.7
	نمونه Elite		

H_0 : بین رفتار زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی در تعیین مقوله‌های اطلاعاتیابی تفاوت وجود ندارد.

H_1 : بین رفتار زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی در تعیین مقوله‌های اطلاعاتیابی تفاوت وجود دارد.

مقایسه رفتار زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی در تعیین مقوله‌های اطلاعاتیابی
برای مقایسه رفتار زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی در تعیین مقوله‌های اطلاعاتیابی و با توجه به غیر نرمال بودن متغیر تحت بررسی (جدول ۴)، از آزمون U ی مان ویتنی، استفاده می‌شود. بنابراین فرض‌های آزمون به شرح زیر است:

جدول ۳- آماره‌های توصیفی رفتار زعفران کاران نمونه و عادی در تعیین مقوله‌های اطلاعاتیابی
Table 3- Descriptive statistics of elite and normal saffron farmers' behavior in determining information searching components

مقوله‌های اطلاعاتیابی Information searching components	زعفران کاران Saffron farmers	یافته‌های توصیفی Descriptive statistics		
		میانگین Mean	انحراف معیار SD	میانگین رتبه Mean rank
بنه زعفران Saffron corm	عادی Normal	3.58	0.44	191.74
	نمونه Elite	3.57	0.42	174.19
آفت‌کش‌ها و کودها Pesticides and fertilizers	عادی Normal	3.56	0.43	190.6
	نمونه Elite	3.55	0.4	178.41
ادوات کشاورزی Agriculture machinery	عادی Normal	3.11	0.53	186.45
	نمونه Elite	3.12	0.4	193.71
اطلاعات مرتبط با بازار Market-related information	عادی Normal	3.49	0.42	192.42
	نمونه Elite	3.4	0.39	171.71
اراضی قابل کشت Cultivable lands	عادی Normal	3.5	0.39	192.46
	نمونه Elite	3.42	0.38	171.53
کارگر مزرعه Farm	عادی Normal	3.54	0.65	190.82
	نمونه Elite	3.53	0.64	177.59
حمایت‌های نهادهای دولتی State institution supports	عادی Normal	3.21	0.52	190.01
	نمونه Elite	3.17	0.47	180.6

عادی و نمونه به ترتیب در زمینه‌های پیاز زعفران (با میانگین

نتایج جدول ۳ بیانگر آن است هر دو گروه از زعفران کاران

۳/۵۸ و ۳/۵۷)، آفت‌کش‌ها و کودها (با میانگین ۳/۵۶ و ۳/۵۵) بیشتری هستند و اطلاعات مربوط در زمینه ادوات کشاورزی (با میانگین ۳/۵۳ و ۳/۵۴)، نیازمند اطلاعات برای آنان از اهمیت کمتری برخوردار است.

جدول ۴- آزمون کولموگوروف اسمیرنوف متغیرهای تحقیق

Table 4- Kolmogorov-Smirnov variables test

متغیرها Variables	آماره Z Z Statistics	سطح معنی‌داری Level of sig.	نتیجه Result
مقوله‌های اطلاع‌یابی Information seeking components	2.019	0.001	غیرنرمال Non-normal

جدول ۵- آزمون U ی مان ویتنی برای مقایسه رفتار زعفران‌کاران نمونه و عادی در تعیین مقوله‌های اطلاع‌یابی
Table 5- Mann-Whitney U test for comparing elite and normal saffron farmers' behavior in determining information searching components

مقوله‌های اطلاع‌یابی Information searching components	آماره u ی مان ویتنی Mann-Whitney U	آماره Z Z Statistics	سطح معنی‌داری Level of sig.
بنه زعفران Saffron corm	10695.5	-1.288	0.198
آفت‌کش‌ها و کودها Pesticides and fertilizers	11032.5	-0.896	0.37
ادوات کشاورزی Agriculture machinery	11343.5	-0.567	0.57
اطلاعات مرتبط با بازار Market-related information	10497	-1.52	0.128
اراضی قابل کشت Cultivable lands	10485.5	-1.541	0.123
کارگر مزرعه Farm	10967.5	-0.979	0.328
حمایت‌های نهادهای دولتی State institution supports	11208	-0.693	0.488

مقایسه منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی

برای مقایسه منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی و با توجه به غیرنرمال بودن متغیر تحت بررسی، از آزمون U ی مان ویتنی، استفاده می‌شود. بنابراین فرض‌های آزمون به شرح زیر است:

H_0 : بین منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی تفاوت وجود ندارد.

H_1 : بین منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی تفاوت وجود دارد.

همان‌طور که جدول ۵ نشان می‌دهد، سطح معنی‌داری مقایسه رفتار زعفران‌کاران نمونه و عادی در تعیین مقوله‌های اطلاع‌یابی، از عدد ۰/۰۵ بیشتر هست، از این‌رو فرض صفر را می‌پذیریم؛ یعنی بین رفتار زعفران‌کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی در مقوله‌های اطلاع‌یابی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. در واقع عدم اختلاف معنادار بین دو گروه زعفران‌کاران عادی و نمونه نشان‌دهنده این واقعیت است که هر دو گروه از نیازهای اطلاعاتی مشابه‌ای برخوردار هستند و اهمیت مقوله‌های اطلاع‌یابی برای هر دو گروه یکسان است.

جدول ۶- آماره توصیفی منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی

Table 6- Descriptive statistics of information searching sources of elite and normal saffron farmers

عامل Factor	یافته‌های توصیفی Descriptive statistics		
	میانگین Mean	انحراف معیار SD	میانگین رتبه Mean rank
زعفران‌کاران هم‌جوار	2.651	0.567	176.08
Neighboring saffron farmers	2.671	0.502	175.68
فروشندگان نهاده (کود، سم و ...)	2.252	0.564	148.14
Input sellers (fertilizer, pesticides,...)	2.286	0.551	19.152
مسئولان محلی	1.593	0.845	132.47
Local authorities	1.712	0.892	141.70
کارشناسان کشاورزی	2.413	0.684	162.26
Agriculture experts	2.535	0.629	177.32
کشاورزان نمونه	2.080	0.718	89.22
Elite farmers	2.098	0.735	90.43
بازدید از مزارع نمونه	2.123	0.719	90.13
Visit of elite farms	2.205	0.734	95.80
نشریات ترویجی	2.126	0.663	99.36
Extension publications	2.195	0.676	104.94
دستورالعمل‌های همراه با نهاده (کود، سم و ...)	2.554	0.594	122.20
Instruction along with input(fertilizer, pesticide etc.)	2.531	0.581	118.73
کلاس‌های آموزشی ترویجی	2.014	0.956	139.95
Educational. promotion classes	2.017	0.946	140.20
استفاده از کارشناسان مروج	2.276	0.600	141.96
Employing extension experts	2.393	0.585	156.36
	2.200	0.598	166.28
مراجعه به کارشناسان مراکز	2.301	0.617	181.19
Visiting of center experts			
بروشورها	1.485	0.696	79.91
Brochures	1.667	0.777	90.24
برنامه‌های رادیویی	1.760	0.840	124.79
Radio programs	1.877	0.847	134.59
برنامه‌های تلویزیونی	1.655	0.752	162.72
TV programs	1.743	0.777	172.86
اینترنت	1.606	0.684	86.12
Internet	1.750	0.803	93.63
تجارب قبلی	2.673	0.610	169.14
Previous experience	2.662	0.631	168.49
خریداران عمده	2.019	0.515	134
Whole buyers	2.018	0.561	133.98
تماس با افراد مطلع	2.608	0.642	161.65
Contact with informants	2.647	0.567	163.30
سایر رسانه‌ها	1.776	0.644	67.35
Other media	1.879	0.740	93.47
اعضای خانواده	2.606	0.656	176.54
Family members	2.649	0.507	180.95

جدول ۷- آزمون U ی مان ویتنی برای مقایسه منابع اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی در تعیین مقوله‌های اطلاع‌یابی
 Table 7- Mann-Whitney U test for comparing information-searching sources of elite and normal saffron farmers

عامل Factor	آماره u ی مان ویتنی Mann-Whitney U	آماره Z Z Statistics	سطح معنی‌داری Level of sig.
زعفران‌کاران هم‌جوار Neighboring saffron farmers	10123.5	-0.038	0.970
فروشنده‌گان نهاده (کود، سم و ...) Input sellers (fertilizer, pesticides,...)	7170	-0.389	0.697
مستولان محلی Local authorities	5740.5	-0.942	0.346
کارشناسان کشاورزی Agricultural experts	8355.5	-1.321	0.186
کشاورزان نمونه Elite farmers	2770.7	-0.142	0.887
بازدید از مزارع نمونه Visit of elite farms	2847	-0.672	0.502
نشریات ترویجی Extension publications	3077.5	-0.611	0.541
دستورالعمل‌های همراه با نهاده (کود، سم و ...) Instruction along with input(fertilizer, pesticide etc.)	10398.5	-0.402	0.981
کلاس‌های آموزشی ترویجی Educational. promotion classes	6367.5	-0.023	0.981
استفاده از کارشناسان مروج Employing extension experts	6261	-1.355	0.175
مراجعه به کارشناسان مراکز Visiting of center experts	6	-1.321	0.186
بروشورها Brochures	1873	-1.292	0.196
برنامه‌های رادیویی Radio programs	5153.5	-0.963	0.336
برنامه‌های تلویزیونی TV programs	8853	-0.884	0.377
اینترنت Internet	2076	-0.893	0.401
تجارب قبلی Previous experience	4593	-0.360	0.719
خریداران عمده Whole buyers	9406.5	-0.066	0.947
تماس با افراد مطلع Contact with informants	5829	-0.003	0.998
سایر رسانه‌ها Other media	2195.5	-0.689	0.491
اعضای خانواده Family members	8581.5	-0.160	0.873

(با میانگین ۲/۶۰) به ترتیب چهار اولویت بودند که بیشتر زعفران‌کاران عادی به آن مراجعه می‌کردند. درحالی‌که مراجعه به تجارب قبلی (با میانگین ۲/۶۸)، زعفران‌کاران هم‌جوار (با

همان‌طور که یافته‌های جدول ۶ نشان می‌دهد، تجارب قبلی (با میانگین ۲/۶۷)، زعفران‌کاران هم‌جوار (با میانگین ۲/۶۵)، تماس با افراد مطلع (با میانگین ۲/۶۰) و سایر اعضای خانواده

میانگین ۲/۶۷) و تماس با افراد مطلع (با میانگین ۲/۶۴) اولویت‌هایی بود که زعفران کاران نمونه به عنوان منبع اطلاع‌یابی به آن مراجعه می‌کردند. در حالی که بروشورها، سایر رسانه‌ها، نشریات ترویجی، برنامه‌های تلویزیونی، برنامه‌های رادیویی و اینترنت به نسبت کمتر برای دریافت اطلاعات به آنان مراجعه می‌کردند.

باتوجه به نتایج جدول ۷ سطح معنی‌داری مقایسه اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی، از عدد ۰/۰۵ بیشتر هست، از این رو فرض صفر را می‌پذیریم؛ یعنی بین منابع اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. به بیان دیگر همان‌طور که مشخص است، زعفران کاران نمونه و عادی اکثراً منابع اطلاع‌یابی غیر رسمی و شفاهی را بر منابع رسمی ترجیح داده‌اند، از این رو منابع اطلاع‌یابی در میان زعفران کاران نمونه و عادی تفاوت معناداری نداشته است.

مقایسه معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی
برای مقایسه معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی و با توجه به غیر نرمال بودن متغیر تحت بررسی، از آزمون U ی مان ویتنی، استفاده می‌شود.
 H_0 : بین معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی تفاوت وجود ندارد.

H_1 : بین معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی تفاوت وجود دارد.

همان‌طور که در جدول ۸ مشخص است، در گروه زعفران کاران عادی اطلاعات به زبان محلی (با میانگین ۴ از ۵)، مرتبط بودن با کار روزمره (با میانگین ۳/۷) و ارائه اطلاعات

توسط افراد بومی و به‌کارگیری موفق از سوی سایر کشاورزان (با میانگین ۳/۵۸) و در گروه زعفران کاران نمونه اطلاعات به زبان محلی و واضح و قابل فهم بودن با میانگین (با میانگین ۳/۹۸)، ارائه اطلاعات توسط افراد بومی (با میانگین ۳/۷۸)، تازگی و روزآمدی (با میانگین ۳/۸۸) و کم‌هزینه بودن (با میانگین ۳/۸۲) مهم‌ترین معیارهایی بودند که در استفاده از آن منبع اطلاعاتی توسط زعفران کاران دو گروه تأثیر داشته است.

همان‌طور که در جدول ۹ ملاحظه می‌شود، سطح معنی‌داری مقایسه معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی، از عدد ۰/۰۵ بیشتر هست، از این رو فرض صفر را می‌پذیریم؛ یعنی بین معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

مقایسه مشکلات زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی

برای مقایسه مشکلات زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی و با توجه به غیر نرمال بودن متغیر تحت بررسی، از آزمون U ی مان ویتنی، استفاده می‌شود. بنابراین فرض‌های آزمون به شرح زیر است:

H_0 : بین مشکلات زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی تفاوت وجود ندارد.

H_1 : بین مشکلات زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی تفاوت وجود دارد.

یافته‌های جدول ۱۰ بیانگر آن است که در هر دو گروه عدم توجه کارشناسان به نیاز کشاورزان و کافی نبودن کارشناس فنی مهم‌ترین مشکلاتی بودند که در فرآیند اطلاع‌یابی بیان شده است. در حالی که زعفران کاران عادی، نامناسب بودن زمان خدمات (با میانگین ۳/۳۵ از ۵) و زعفران کاران نمونه، اطلاعات نامناسب ارائه‌شده در مورد نهاده‌ها (کود، سم و ...)، (با میانگین

جدول ۸- آماره‌های توصیفی معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران نمونه و عادی

Table 8- Descriptive statistics for leading criteria of elite and normal saffron farmers' information searching behavior

عامل Factor	زعفران‌کاران Saffron farmers	یافته‌های توصیفی Descriptive statistics		
		میانگین Mean	انحراف معیار SD	میانگین رتبه Mean rank
عادی Normal Information in local language اطلاعات به زبان محلی	عادی Normal	4	0.5	190.45
	نمونه Elite	3.98	0.55	178.97
عادی Normal ارائه اطلاعات توسط افراد بومی Presenting information by local people	عادی Normal	3.58	0.51	185.12
	نمونه Elite	3.78	0.63	186.88
عادی Normal Relevant daily works مرتبط بودن باکارهای روزمره	عادی Normal	3.7	0.58	190.2
	نمونه Elite	3.6	0.68	179.9
عادی Normal به‌کارگیری موفق از سوی سایر کشاورزان Successful utilizing of other farmers	عادی Normal	3.58	0.93	190.21
	نمونه Elite	3.6	0.81	189.87
عادی Normal دسترسی به اطلاعات در زمان مناسب Access to information in proper time	عادی Normal	3.41	0.79	190.28
	نمونه Elite	3.65	0.75	179.85
عادی Normal قابلیت به‌کارگیری اطلاعات Information utilization capacity	عادی Normal	3.41	0.94	190.24
	نمونه Elite	3.52	0.76	179.74
عادی Normal تائید افراد صاحب‌نظر Confirmed by specialists	عادی Normal	3.29	0.85	189.64
	نمونه Elite	3.61	0.72	181.96
عادی Normal ارائه‌شده از منابع اطلاعاتی معتبر Presented by Other reliable information sources	عادی Normal	3.47	0.72	190.31
	نمونه Elite	3.56	0.77	179.49
عادی Normal Clear and intelligible materials واضح و قابل‌فهم بودن مطالب	عادی Normal	3.52	0.99	189.93
	نمونه Elite	3.98	0.93	180.89
عادی Normal تازگی و روزآمدی New and up to date	عادی Normal	3.41	0.94	190.94
	نمونه Elite	3.88	0.98	177.16
عادی Normal کم‌هزینه بودن Low cost	عادی Normal	3.52	1.17	191.02
	نمونه Elite	3.82	1.26	176.91

جدول ۹- آزمون U ی مان ویتنی برای مقایسه معیارهای هدایت‌کننده رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی

Table 9- Mann-Whitney U test for leading criteria of elite and normal saffron farmers' information searching behavior

عامل Factor	آماره u ی مان ویتنی Mann-Whitney U	آماره Z Z Statistics	سطح معنی‌داری Level of sig.
اطلاعات به زبان محلی Information in local language	11077.5	-1.009	0.313
ارائه اطلاعات توسط افراد بومی Presenting information by local people	11489.5	-0.15	0.881
مرتبط بودن باکارهای روزمره Relevant daily works	11152	-0.857	0.391
به‌کارگیری موفق از سوی سایر کشاورزان Successful utilizing of other farmers	11149.5	-0.827	0.408
دسترسی به اطلاعات در زمان مناسب Access to information in proper time	11231	-0.699	0.484
قابلیت به‌کارگیری اطلاعات Information utilization capacity	10933	-1.061	0.289
تأیید افراد صاحب‌نظر Confirmed by specialists	11126.5	-0.889	0.347
ارائه‌شده از منابع اطلاعاتی معتبر Presented by other reliable information sources	11139.5	-0.835	0.404
واضح و قابل‌فهم بودن مطالب Clear and intelligible materials	11316.5	-0.679	0.497
تازگی و روزآمدی New and up to date	11119.5	-0.893	0.372
کم‌هزینه بودن Low cost	10913	-1.102	0.271

بنابراین فرض‌های آزمون به شرح زیر است:

H_0 : بین رفتار اطلاع‌یابی و میزان عملکرد رابطه معناداری وجود ندارد.

H_1 : بین رفتار اطلاع‌یابی و میزان عملکرد رابطه معناداری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول ۱۲ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی بین میزان عملکرد و رفتار اطلاع‌یابی، معادل $-0/08$ و سطح معنی‌داری $0/133$ شده است، بنابراین وجود رابطه، تأیید نمی‌شود. به بیان دیگر می‌توان این‌گونه استنباط کرد که نوع رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران در عملکرد زراعی آن‌ها تأثیر معناداری نداشته است.

بر اساس جدول ۱۱ سطح معنی‌داری مقایسه مشکلات

زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی، از عدد $0/05$ بیشتر هست، از این‌رو فرض صفر را می‌پذیریم؛ یعنی بین مشکلات زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

تعیین رابطه بین رفتار اطلاع‌یابی زعفران کاران نمونه و عادی استان خراسان جنوبی و میزان عملکردشان

با توجه به توزیع غیر نرمال و مقیاس ترتیبی متغیرهای رفتار اطلاع‌یابی و میزان عملکرد، برای تعیین همبستگی از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

P : ضریب همبستگی واقعی اسپیرمن بین دو متغیر رفتار اطلاع‌یابی و میزان عملکرد، در جامعه آماری مورد بحث.

جدول ۱۰- آماره‌های توصیفی مشکلات زعفران‌کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع‌یابی

Table 10- Descriptive statistics for elite and normal saffron farmers' problems in the process of information searching

عامل Factor	زعفران‌کاران Saffron farmers	یافته‌های توصیفی Descriptive statistics		
		میانگین Mean	انحراف معیار SD	میانگین رتبه Mean Rank
کافی نبودن کارشناسان فنی Insufficient number of experts	عادی Normal	3.41	0.71	187.67
	نمونه Elite	3.42	0.72	184.56
عدم توجه کارشناسان به نیاز کشاورزان Lack of attention to the needs of the farmers	عادی Normal	3.47	0.87	186.05
	نمونه Elite	3.52	0.63	190.34
عدم دسترسی به وسایل ارتباط جمعی Lack of access to mass media	عادی Normal	2.88	1.22	185.55
	نمونه Elite	2.41	1.25	192.32
اطلاعات نامناسب نهاده‌ها Inappropriate information of inputs	عادی Normal	3.17	0.81	186.79
	نمونه Elite	3.35	0.79	187.78
کاربردی نبودن آموزش‌ها Inapplicable education	عادی Normal	3.05	0.83	188.05
	نمونه Elite	2.88	0.85	183.14
نامناسب بودن راه‌های دسترسی به کارشناسان Inappropriate ways of access to experts	عادی Normal	2.76	0.97	183.44
	نمونه Elite	2.22	1.21	200.04
عدم پاسخگویی کارشناسان Unresponsive experts	عادی Normal	3.11	0.6	188.14
	نمونه Elite	3.02	0.71	182.81
کلاس‌های آموزش نامناسب Inappropriate education classes	عادی Normal	2.94	0.74	186.4
	نمونه Elite	3.18	0.91	189.2
نامناسب بودن زمان خدمات Inappropriate time of service	عادی Normal	3.35	0.71	185.89
	نمونه Elite	3.13	0.86	191.05
توضیحات پیچیده بروشور Complexity of brochures	عادی Normal	2.76	1.03	184.69
	نمونه Elite	2.38	0.11	195.47
عدم تمایل به همکاری Unwillingness to cooperation	عادی Normal	2.47	1.17	189.19
	نمونه Elite	2.37	1.07	189.96
عدم توجه مسئولان محلی Lack of attention of local authorities	عادی Normal	2.7	1.26	184.89
	نمونه Elite	2.16	1.21	194.74

جدول ۱۱- آزمون U ی مان ویتنی مقایسه مشکلات زعفران کاران نمونه و عادی در فرآیند اطلاع یابی

Table 11- Mann-Whitney U test for comparing elite and normal saffron farmers' problems in the process of information searching

عامل Factor	آماره U ی مان ویتنی Mann-Whitney U	آماره z Z statistics	سطح معنی داری Significance level
کافی نبودن کارشناسان فنی Insufficient number of experts	11524.5	-0.253	0.8
عدم توجه کارشناسان به نیاز کشاورزان Lack of attention to the needs of farmers	11453	-0.351	0.726
عدم دسترسی به وسایل ارتباط جمعی Lack of access to mass media	11294.5	-0.517	0.605
اطلاعات نامناسب نهاده‌ها Inappropriate information of inputs (fertilizers, pesticides,..)	11658	-0.079	0.937
کاربردی نبودن آموزش‌ها Inapplicable education	11411	-0.383	0.702
نامناسب بودن زمان خدمات Inappropriate time of Services	11396	-0.406	0.685
توضیحات پیچیده بروشور Complexity of brochures explanation	11042.5	-0.824	0.41
عدم تمایل به همکاری Lack of saffron farmers' willingness to cooperate	11483	-0.289	0.773
نامناسب بودن راه‌های دسترسی به کارشناسان Inappropriate ways of access to information	10677	-1.318	0.187
عدم پاسخگویی کارشناسان Unresponsive experts	11385	-0.432	0.666
کلاس‌های آموزش نامناسب Inappropriate educational classes	11544	-0.218	0.827
عدم توجه مسئولان محلی Lack of attention of local authorities to the needs of farmers	11100.5	-0.772	0.44

جدول ۱۲- آزمون همبستگی اسپیرمن بررسی رابطه میان رفتار اطلاع یابی و میزان عملکرد

Table 12- Spearman correlation test for investigating relationship between information searching behavior and amount of performance

عامل Factor	زعفران کار Saffron farmers	یافته‌های توصیفی Descriptive statistics		ضریب اسپیرمن Spearman coefficient	سطح معنی داری Level of sig.
		میانگین Mean	انحراف معیار SD		
رفتار زعفران کاران در فرآیند اطلاع یابی Saffron farmers' behavior in information seeking process	عادی Normal	3.48	0.34	-0.08	0.133
	نمونه Elite	3.42	0.32		
میانگین عملکرد زعفران کاران در هکتار Mean performance of saffron farmers per hectare	عادی Normal	3.9	2.33		
	نمونه Elite	15.71	5.43		

محلی نظیر دوستان، همسایگان و معلمان روستایی است و فناوری‌های نوین ارتباطی نظیر رادیو، تلویزیون و رسانه‌های نوشتاری نقش عمده‌ای در تأمین اطلاعات نمونه مورد مطالعه ندارند.

طبق یافته‌های جدول ۸ و ۹ در گروه زعفران‌کاران عادی ارائه اطلاعات به زبان محلی، مرتبط بودن با کار روزمره و ارائه اطلاعات توسط افراد بومی و به‌کارگیری موفق از سوی سایر کشاورزان و در گروه زعفران‌کاران نمونه اطلاعات به زبان محلی واضح و قابل فهم بودن، تازگی و روزآمدی و کم‌هزینه بودن مهم‌ترین معیارهایی بودند که در استفاده از آن منبع اطلاعاتی توسط زعفران‌کاران دو گروه تأثیر داشته است.

نتایج حاصل از جدول ۱۰ و ۱۱ نشان داد در هر دو گروه عدم توجه کارشناسان به نیاز کشاورزان، کافی نبودن کارشناس فنی و نامناسب بودن کلاس‌های آموزشی-ترویجی از جمله مهم‌ترین مشکلاتی بودند که در فرآیند اطلاع‌یابی با آن مواجه هستند. درحالی‌که زعفران‌کاران عادی نامناسب بودن زمان خدمات و زعفران‌کاران نمونه اطلاعات نامناسب ارائه شده در مورد نهاده‌ها (کود، سم و ...) را نیز به‌عنوان مشکل ذکر کردند. برنارد و دال (Bernard & Dulle, 2014) تعداد ناکافی کارشناسان ترویج را یکی از مشکلات اساسی کشاورزان عنوان کردند؛ و همچنین کومار (Kumar, 2014) و صالح و لاسیسی (Saleh & Lasisi, 2011) نشان دادند که فقر، بی‌سوادی، در دسترس نبودن کتابخانه و خشونت در رفتار کارشناسان، از مشکلات اساسی کشاورزان به‌شمار می‌روند. به‌نظر می‌رسد با توجه به اینکه شناخت نیازهای کشاورزان از ضروریات مشارکت آن‌ها در برنامه‌های ترویجی و آموزش کشاورزی است. مطابق یافته‌های جدول ۱۲ رابطه‌ای میان رفتار اطلاع‌یابی زعفران‌کاران و میزان عملکردشان وجود ندارد. پس می‌توان بیان کرد رفتار جستجوی اطلاعات که به زعفران‌کاران در دسترسی به اطلاعات یاری می‌رساند نقشی در

نتایج حاصل از جدول ۴ و ۵ نشان می‌دهد بیشتر زعفران‌کاران در زمینه‌های مربوط به پیاز زعفران، کارگر مزرعه و آفت‌کش‌ها، نیازمند اطلاعات بیشتری هستند و اطلاعات مربوط به ادوات و ماشین‌آلات کشاورزی از اهمیت کمتری برخوردار است؛ همچنین زعفران‌کاران نمونه ارائه خدمات حمایتی نهادهای دولتی را نیز مورد نیاز دانسته‌اند. یافته‌های تحقیقات میرگوهری و موحد محمدی (Myrgohari & Movahed, 2007 Mohammadi) نشان داد کنترل علف‌های هرز و ضدعفونی بذر جزو مهم‌ترین نیازهای آموزشی گندم‌کاران است که با نتایج این پژوهش تا حدودی مطابقت دارد. ارزیابی منابع اطلاع‌یابی مورد استفاده کشاورزان عاملی مهم در شناخت و تبیین رفتار اطلاع‌یابی آن‌ها به‌شمار می‌رود. طبق یافته‌های جدول ۶ و ۷ از بین ۲۰ منبع اطلاع‌یابی مورد بررسی، تجارب قبلی، زعفران‌کاران هم‌جوار، تماس با افراد مطلع و سایر اعضای خانواده به‌ترتیب چهار اولویتی بودند که بیشتر زعفران‌کاران عادی به آن مراجعه می‌کردند. مراجعه به تجارب قبلی، زعفران‌کاران هم‌جوار، تماس با افراد مطلع و سایر اعضای خانواده، کارشناسان مراکز خدمات کشاورزی نیز اولویت‌هایی بود که زعفران‌کاران نمونه به‌عنوان منبع اطلاع‌یابی به آن مراجعه می‌کردند. درحالی‌که بروشورها، سایر رسانه‌ها، نشریات ترویجی، برنامه‌های تلویزیونی، برنامه‌های رادیویی و اینترنت به نسبت کمتر برای دریافت به اطلاعات به آن مراجعه می‌کردند. نتایج ورما و همکاران (Verma et al., 2012) نشان داد که کشاورزان بیشتر برای دریافت اطلاعات به اعضای خانواده، کارشناسان، همسایگان و کارشناسان مراجعه می‌کنند و کمتر از رسانه‌هایی چون رادیو، تلویزیون و اینترنت بهره می‌جویند که تا حدودی با یافته‌های پژوهش مطابقت دارد. مطالعه رضوانفر و همکاران (Rezvanfar et al., 2002) نشان داد که منابع کسب اطلاعات برای زنان کشاورز مورد مطالعه بیشتر شامل منابع و رسانه‌های

میزان برداشت این محصول نداشته است.

نتیجه گیری

همان طور که نتایج نشان داد هیچ کدام از مقوله‌های اطلاع‌یابی، منابع اطلاعاتی، معیارهای هدایت‌کننده و مشکلات دو گروه زعفران کاران تفاوت چندانی باهم دیگر ندارند. فقط سطح زیر کشت بیشتر زعفران کاران نمونه و سابقه کشت بیشتر این محصول توسط آنان احتمالاً بر میزان عملکرد آنان تأثیر می‌گذارد. با این حال، با توجه به نتایج پژوهش پیشنهادهایی برای بهبود رفتار اطلاع‌یابی کشاورزان به سازمان‌های مربوط ارائه می‌گردد:

- بر اساس یافته‌های پژوهش مبنی بر عدم توجه کارشناسان به نیازهای اطلاعاتی زعفران کاران به‌عنوان اصلی‌ترین مشکل، آموزش کشاورزان از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی فنی و ترویجی مبتنی بر نیازهای اطلاعاتی زعفران کاران پیشنهاد می‌شود. برگزاری این دوره‌ها موجب افزایش سطح دانش و آگاهی کشاورزان از شیوه‌های مناسب تولید و در نتیجه باعث افزایش کارایی فنی، تخصصی و اقتصادی کشاورزان خواهد شد.

- با توجه به یافته‌های پژوهش مبنی بر گرایش کشاورزان نمونه و عادی به منابع غیررسمی و شفاهی اطلاعات و اهمیت منابع رسمی به ارائه اطلاعات معتبرتر نسبت به منابع غیررسمی، پیشنهاد می‌شود سازمان ترویج کشاورزی انتشار مستمر اطلاعات در راستای نیازهای اطلاعاتی را در قالب رسانه‌های رسمی همچون نشریات، بروشورها و خبرنامه‌های ترویجی جهت

افزایش و غنای اطلاعاتی زعفران کاران برنامه‌ریزی جدی داشته باشند. همچنین استفاده از رسانه‌های نوین همچون خدمات تلفن همراه جهت ارائه اطلاعات به صورت رسمی در قالب پیامک یا ایجاد کانال در شبکه‌های اجتماعی که امروزه مورد استفاده اکثر افراد هست، اقدام مؤثری در این راستا قلمداد می‌شود.

- از آنجاکه نتایج تحقیق نشان داد هر دو گروه زعفران کار نمونه و عادی از معیارهای سطحی تری همچون اطلاعات به زبان محلی، ارائه توسط افراد بومی و کم‌هزینه بودن منابع اطلاعاتی در ارزیابی اطلاعات حاصله استفاده می‌کنند و بعضاً ممکن است تجارب و اطلاعات منتقل شده از اعتبار علمی کافی برای فعالیت‌های زراعی آن‌ها برخوردار نباشد، پیشنهاد می‌شود کارشناسان ترویج کشاورزی این نقیصه را مدنظر قرار داده، در دسترس پذیر کردن هر چه مؤثرتر اطلاعات کاربردی علمی برای کشاورزان تدابیر لازم را اتخاذ کنند و از مشوق‌های لازم برای ترغیب زعفران کاران برای شرکت در دوره‌های آموزشی و استفاده از منابع رسمی معتبر استفاده کنند.

- از آنجاکه کارشناسان ترویج به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین منبع جهت ارائه اطلاعات مورد نیاز کشاورزان شناخته می‌شوند و یافته‌های تحقیق بیان‌گر آن بود که تعداد ناکافی این کارشناسان در زمره مشکلات اصلی زعفران کاران در دسترسی به اطلاعات قرار داشت، پیشنهاد می‌شود سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی جذب کارشناسان بیشتر را در دستور کار خود قرار دهد. این کار جدای از استخدام رسمی و پیمانی می‌تواند در قالب جذب فارغ‌التحصیلان کشاورزی به صورت طرح سربازی و امریه صورت گیرد تا نیازمند اختصاص بودجه کلان هم نباشد.

منابع

Adebayo, S.A., and Adele, O.I. 2013. Information-seeking behavior of organic vegetable farmers in southwest Nigeria. The

Asian International Journal of Life Sciences 9: 367-378.

Agriculture Jihad Organization Statistics of South

- Khorasan Province. 2013. The Gardening Database. Available at Web site <http://kj-agrijahad.ir/dbagri/baghebani.php> (verified 12, August 2014).
- Bachhav, N.B. 2012. Information needs of the rural farmers: A study from Maharashtra, India: A survey. *Library Philosophy & Practice*. Available at Web site. <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/866>. (verified 12 January 2012).
- Benard, R., and Dulle, F. 2014. Assessment of information needs of rice farmers in Tanzania; A case study of Kilombero District, Morogoro. *Library Philosophy and Practice*. Available at Web site <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1071>. (verified 22 January 2014).
- Daudu, S., Chado, S.S, and Igbashal, A.A. 2009. Agricultural information sources utilized by farmers in Benue State, Nigeria. *Publication Agriculture and Technology* 1 (5): 39 –48.
- Gardening Database, 2013. Available at Website: <http://www.kj-agrijahad.ir/dbagri/2013.html>. (verified 12, August 2014).
- Ghiyasi, AS., and Paryab, J. 2012. The exploration of watermelon farmers information searching behavior and resources on sustainable agriculture in Jovin county. In *First National Conference Strategies for Achieving Sustainable Development*, Tehran, Iran 3 may 2012, p.1-7. (In Persian with English Summary).
- Hejazi, Y., and Sharifi, M. 2007. The impact of information sources and communication channels in accepting the rice pest management case study of Dorudzan city of Marvdasht county, Fars province. *Agriculture Magazine* 24 (4): 48-56. (In Persian with English Summary).
- Human, A. 2006. *Mathematics, Statistics and Probability*. Payke Nashr Publication, Tehran. p. 60-85. (In Persian).
- Kavithaa, N.V., Rajkumar, N, Vimal, S., and Lakshmi, C.M. 2014. Information seeking behavior of dairy farmers. *International Journal of Science, Environment and Technology* 3 (4): 1502 – 1506.
- Kumar, M. 2014. Information seeking behavior among the farmers of Khojanpur and Mavaiya villages in raebareli: A comparative study. *International Journal of scientific research* 3 (3): 168-170.
- Meena, H.R., and Meena, K.L. 2012. Sources of information and knowledge of farmers about dairy farming. *Journal of Recent Advances in Agriculture* 1 (2): 56-62.
- Malek Mohammadi, A., Rezvanfar, A., Azarkerdar, H., and Balabar, M. 2007. Study on the information seeking behavior of strawberry farmers in Kordestan province. *Iranian Journal of Agricultural Sciences* 2-39 (1): 49-59. (In Persian with English Summary).
- Myrgohari, M., and Movahed Mohammadi, H. 2007. Review and prioritizing the educational and agricultural extension needs of farmers using the difference measuring in the level of technical knowledge approach and its application (Case study of wheat farmers in Tehran and Isfahan). *Iranian Journal of Agricultural Extension and Education* 4 (1): 61-72. (In Persian with English Summary).
- Oladele, O.I. 2010. Determinants of farmers' information seeking and utilization on seeds and planting materials in Lagos and Ogun States, Nigeria. *Journal of New Seeds* 11: 380-389.
- Rezvanfar, A., Hashemi, F., and Shafiei, F. 2011. Examining influential factors on the use of information sources and communication channels to prevent soil contamination among vegetable farmers (Case study: Ray city). *Iranian Journal of Agricultural Science*, 43 (1): 27-37. (In Persian with English Summary).
- Rezvanfar, A., Moradynezhad, H., and Vahedi, M.

2002. Investigating women farmers' needs in Shirvan Chirdavel county of Ilam. *Journal of Rural Research and Development* 19 (3):113-119. (In Persian with English Summary).
- Sadeghi, B. 1993. The effect of flower weight and saffron onion on flowering saffron. *Scientific and Industrial Research Organization of Iran, Khorasan*, 6: 53. (In Persian with English Summary).
- Safari Rad, F. 2002. The examination of post graduate students information seeking behavior in Shiraz. *Cultural Research Magazine* 6: 193-201. (In Persian with English Summary).
- Saleh, A.G., and Lasisi, F.I. 2011. Information needs and information seeking behavior of rural women in Bornu state, Nigeria. *Library Philosophy & Practice*. Available at Web site. <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/655>. (verified 22 January 2011).
- Tasviri Ghamsari, F., and Radmehr, A.S. 2005. Investigating researchers' information searching behavior in Agricultural Engineering Institute. *National Library Studies and Information Organization*, 65 :24-36. (In Persian with English Summary).
- Verma A.K., Meena H.R., Singh Y.P., Chander M., and Narayan, R. 2012. Information seeking and sharing behaviour of the farmers: A case study of uttar Pradesh State, India. *Journal of Recent Advances in Agriculture* 1 (2): 50-55.
- Yusuf, S.F.G., Masika, P., and Ighodaro, D.I. 2013 Agricultural information needs of rural women farmers in Nkonkobe Municipality: The extension challenge. *Journal of Agricultural Science* 5 (5): 107-114.
- Zamani Miandasht, N. 2004. The investigation of the factors affecting the information seeking behavior of extension managers and experts, M.A dissertation, Tarbiat Modarres University, Tehran, Iran. (In Persian).

A Comparative Study of Information Searching Behavior of Elite Saffron Farmers with That of Normal Saffron Farmers in the South Khorasan Province

Somaye ZadehRahim¹, Iraj Radad^{*2} and Hassan Behzadi³

Received: 24 August, 2015

Accepted: 17 January, 2016

DOI: 10.22048/jsat.2016.39560

Abstract

Saffron is one of export products which has a competitive advantage in Iran and saffron farmers need proper information in order to improve the quality of their agricultural performance. Thus, addressing and identification of their information behavior components, sources, and strategies as well as the challenges and problems would help the authorities to make proper policies and decisions. The present research has been conducted in order to compare elite saffron farmers' information-searching behavior with that of normal saffron farmers in the South Khorasan province. The study population comprised of all the saffron farmers of South Khorasan province (N =17387). Using Morgan formula and cluster sampling, 375 people were selected for the purpose of this study. The results showed that saffron onion (M=3.58 of 5), pesticides and fertilizers (M=3.56) and farmland worker (3.54) were the main components of saffron farmers' information-searching of the two groups, respectively. The sources of information for both groups included reference to past experience (M=2.68 of 5), neighboring saffron farmers (M=2.67), contact with informants (2.64) and other family members (M=2.64). The information available in local language (M=4 of 5), by native people (M=3.98), clear and intelligible information (M=3.98) and low cost (M=3.82) were among the main criteria that affect the behavior of the two groups in the use of information sources. Also they are confronted with common problems such as lack of attention to the needs of farmers (M=3.57 of 5), and insufficient number of technical experts (M=3.42). It was also found that there was no significant relationship between information searching behavior of elite and normal saffron farmers and their performance ($r = -0.08$, $p = 0.133$). Regarding the "lack of attention to the needs of farmers by technical experts" as the most major problem, South Khorasan Organization of Agricultural Extension is advised to design and implement relevant training courses based on the information needs of saffron farmers.

Key words: Information behavior, saffron farmers, information needs, information components.

---

1 - M.Sc. in Information and Knowledge Science. Imam Reza International University

2 - Assistant Professor of Information and Knowledge science. Imam Reza International University

3 - Assistant Professor of Information and Knowledge science. Ferdowsi University of Mashhad

(*-Corresponding Author E-mail irajradad@yahoo.com)